

Visa vad ni kan! Och
var med i utställningen

Trä äger!

- Handbok för lärare och elever som vill lära mer
om trä, trähus och hållbart byggande.

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

- ett samarbete mellan Västarvet och Kultur i Väst

Tycker du också att Trä äger? Denna handbok hjälper dig att tillsammans med dina elever lära mer om materialet trä, våra trähus och hur vi kan bygga och bo hållbart.

Utställningen Trä äger vill ge plats åt de ungas tankar!

Det material som ni tar fram när ni gör uppgifterna i handboken har ni möjlighet att visa upp för andra som besöker utställningen.

- Är ni redo? Visa vad ni kan!

För att vara med i utställningen, anmäl er först till Västarvet:

- Bo Ekberg, 0702-49 76 40, bo.ekberg@vgregion.se

För projektet behövs:

- Tid: ca. 4 skoldagar
- Personal: 1-3 lärare
- Antal deltagare: 5-50 elever (10-19 år) som delas in i fem grupper.
- Material och verktyg för pappersmodeller och trämodeller.

Mobilkameror, skrivare och dator med tillgång till GoogleMap.

Om du är intresserad av att arbeta ihop med en arkitekturpedagog, kontakta Kultur i Väst:

- Mania Teimouri, arkitekturkonsulent för barn och unga, 0702-14 80 21, mania.teimouri@kulturivast.se
- Du kan också läsa mer om kulturpedagogiska projekt, hitta arkitekturpedagoger, få hjälp med bokningar, kostnader, stöd mm. på www.kulturkatalogen.se

Handboken har tagits fram av arkitekturpedagogerna Anna Sofia Wannerskog och Wenxuan Zhang, som tillsammans med Guldkroksskolan 5B i Hjo har producerat material till en del av utställningen Trä äger.

Tema: Hus och hållbart byggande.

I denna handbok presenteras fem exempel på uppgifter som de olika grupper i klassen kan välja att arbeta med. Ni kan också hitta på egna uppgifter!

<u>Grupp 1</u> : Traditionella trähus	3
<u>Grupp 2</u> : Detaljer i trä	5
<u>Grupp 3</u> : Trä som material	7
<u>Grupp 4</u> : Hållbart boende	9
<u>Grupp 5</u> : Framtidens torg	11

Bra att veta:

- På stadsbyggnadskontoret finns ritningar och information om många hus i kommunen. De som jobbar där kan säkert hjälpa till att hitta det du behöver.
- Är huset gammalt kan det finnas intressant information om det på museet. Kontakta Västarvet eller ditt lokala museum. Hembygdsföreningen och biblioteket kan också ha material.
- Google Maps är en gratis kartbilda- och satellitfototjänst från Google. Kartorna och satellitfotona täcker nästan hela jordklotet och kan zoomas in och ut. <https://maps.google.com/>
- Behöver du ha ritningar över skolans byggnad och gård, fråga rektorn!

Grupp 1: Traditionella trähus

• Ta med en karta över området, kamera (mobil), skissblock, penna...
Elever i grupp 1 går ut med en lärare, en lokal arkitekt eller en arkitekturpedagog och letar efter trähus i området. Målet är att ta reda på trähusens historia.

- Markera på kartan vilken väg ni går och de hus ni besöker. Stanna vid minst tre hus.
- Anteckna era intryck och tankar om platserna och husen ni stannar vid.

Dokumentera genom att ta bilder, filma, skriva, skissa och rita av...

Efter vandringen, diskutera i gruppen:

- Hittade ni något som var roligt eller ovanligt under vandringen?
- Vilket trähus tycker ni bäst om bland husen ni såg? Varför tycker ni det?
- Skriv ner era upptäckter och era tankar från diskussionen.

Diskutera och ta reda på fakta om det hus ni tyckte bäst om:

- Heter huset någonting?
- När byggdes det?
- Vem har ritat det (arkitekten)?
- Vem har bott i det?
- Hur ser husets omgivning ut?
- Om ni fick gå in i huset, hur tror ni att insidan ser ut?
- Vad är speciellt med huset?

Samla så mycket material som möjligt om huset. Ta hjälp av era lärare, föräldrar och andra kunniga personer. Det kan också finnas information på biblioteket eller på internet.

Förslag på material till utställningen:

- Ritade och målade bilder av huset.
- Gärna en modell av huset.
- En kortfilm om huset (utan ljud).
- En karta som visar området och det ni dokumenterat under vandringen t.ex. foton, skisser och anteckningar.
- Ett häfte med fakta om trähusen.
- Era anteckningar från diskussionen.

Gör allt klart för utställningen!

Grupp 2: Detaljer i trä

- Ta med en karta över området, kamera (mobil), skissblock, penna...

Elever i grupp 2 går ut med en lärare, en lokal arkitekt eller en arkitekturpedagog och letar efter trähus och trädetaljer i området. Målet är att ta reda på trähusens historia.

Diskutera och ta reda på fakta om trädetaljer:

- På vilka hus hittar ni intressanta detaljer?
- När byggdes husen?
- Vilken funktion har detaljerna?
- Hur stora är detaljerna? Mät dimensionerna.
- Vad gör detaljerna speciella?

Ta många bilder på trädetaljer. Skriv, skissa och rita av...

Efter vandringen, diskutera i gruppen:

- Vilket trähus har den vackraste detaljen? Varför tycker ni det?
- Vilken detalj är den vanligaste?
- Skriv ner era upptäckter och era tankar från diskussionen.

Välj en detalj och samla så mycket information som möjligt om den. Ta hjälp av era lärare, föräldrar och andra kunniga personer. Det kan också finnas information på biblioteket eller på internet.

Foto: Wenxuan Zhang

Förslag på material till utställningen:

- Bilder och skisser på trädetaljer.
- Gärna en modell av en trädetalj som ni byggt.
- Ett häfte om den vackraste detaljen.
- Era anteckningar från diskussionen.

Gör allt klart för utställningen!

Grupp 3: Trä som material

- Ta med en ritning över skolan, kamera (mobil), diktafon (mobil), skissblock, penna...

Elever i grupp 3 kommer att göra en lista över olika material som finns på skolan. Som byggnadselement eller i inredningen. Det kan vara både inomhus och utomhus.

- Markera på ritningen var ni går. Och var ni hittar materialen.
- Lukta, känn, knacka, titta och lyssna på olika material. Beskriv era intryck med ord.
- Spela gärna in ljudet när du knackar på olika material.
- Ta bilder på de material du hittar, skriv om deras funktion, skissa och rita av deras utseende.

Gör en lista över de olika materialen som ni hittat i skolområdet.

Ta reda på fakta:

- Hur ser materialen ut?
- Hur används materialen?
- Hur påverkar materialen stämningen?
- Hur många material känner du igen? Vad heter de? Känner du inte igen ett material? Beskriv materialet och fråga en lärare senare.
- Finns det saker av trä? Om ja, känner du igen träslaget? Finns det träslag du inte känner igen? Beskriv det och fråga en lärare senare.

Foto: Wenxuan Zhang

Efter er vandring på skolan, diskutera:

- Hur känns trä som material? Vad är skillnaden mellan trä och andra material?
- Titta på listan ni gjort, hur många olika träslag hittar ni?
- Vilka träslag är de vanligaste på skolan? Var växer dessa träd?
- Vilka är träets egenskaper?

Skriv ner era tankar och upptäckter på ett och samma ställe.

Förslag på material till utställningen:

- Listan över de material som ni hittat på skolan och fakta om dessa.
- Ett häfte om materialet trä, utifrån vad ni hittat på skolan.
- Gärna modeller av träföremål som finns i skolan och som ni byggt.
- Era anteckningar från diskussionen.

Gör allt klart för utställningen!

Grupp 4: Hållbart boende

Elever i grupp 4 kommer att diskutera med sin lärare om hållbart boende.

- Vad betyder hållbarhet för er? Vilka olika sätt finns det att leva hållbart? Ge exempel!
- Lever vi hållbart? Ge exempel!
(Återvinning, att spara energi och resurser, att dela med andra, att leva ekologiskt, att åka kollektivt...)

Vissa tror att vi kommer att dela fler saker med våra grannar i framtiden:

- Vad delar vi idag? Går det bra?
(T.ex. tvättstuga, kläder, symaskin, diskmaskin, soprum, gräsklippare, lekplats, leksaker, bil, cykel, parkeringsplats, dator, internet, dataspel... mera?)
- Gillar ni att dela? Varför?
- Vilka fler saker skulle vi kunna dela i framtiden?

Skriv ner alla era tankar och upptäckter om att leva hållbart i framtiden på ett ställe.

Foto: Wenxuan Zhang

Hemuppgift som kan göras enskilt eller i grupp:

- Intervjua era föräldrar eller andra vuxna i er närhet om deras åsikter om att leva hållbart och om att dela saker med grannarna.

Ni kan dokumentera era intervjuer på olika sätt t.ex. frågeformulär, text och bild, film, ljudupptagning...

Förslag på material till utställningen:

- Era samlade anteckningar om att leva hållbart.
- Era samlade berättelser om att dela saker med grannar.
- Skisser som handlar om hållbart boende.
- Gärna modeller av era förslag som ni byggt.
- Era samlade intervjutexter, bilder, filmer... (utan ljud).

Gör allt klart för utställningen!

Grupp 5: Framtidens torg

- Ta med en karta över ett torg i staden, kamera (mobil), diktafon (mobil), skissblock, penna...

Elever i grupp 5 går ut med en lärare, en lokal arkitekt eller en arkitekturpedagog till torget. Målet är att göra en analys av torget som en arkitekt gör.

- Vilka funktioner finns på torget?
- Vad gör människorna på torget?
- Vilka är de dominerande färgerna och materialen på torget?

Lukta, känn, titta, lyssna på torget. Beskriv era sinnesintryck med ord. Spela gärna in ljuden ni hör på platsen.

- Gör en lista över både vackra och fula ställen på torget.
- Markera på kartan och ta bilder av de ställen ni tycker om och inte tycker om.
- Vad är det ni tycker om? Försök förklara varför. Skriv ner era tankar.
- Vad är det ni inte tycker om? Försök förklara varför. Är det trasigt, tråkigt, nedklottrat? Skriv ner era tankar..

Foto: Wenxuan Zhang

Diskutera i gruppen och designa ett “framtidens torg”.

- Saknar torget någonting idag – kanske en papperskorg om det ligger skräp där? Eller en bänk där man kan vila sig om man är gammal? Något annat?
- Hur ändrar man de fula ställena på torget?
- Hur ser ett framtidens torg ut? Skissa på det.
- Vilka hus kommer att finnas kring torget?
- Vilka saker kommer att stå på torget? Hur använder man dem?
- Gör en planritning över torget.
- Skriv ner alla era tankar och upptäckter bredvid ritningen.

Förslag på material till utställningen:

- Era kartor med anteckningar.
- Era samlade berättelser om sinnesintrycken på platsen.
- Skisser av framtidens torg.
- Planritningar med anteckningar om framtidens torg.
- Gärna modeller av ert torg som ni byggt.

Gör allt klart för utställningen!

Hoppas allting gick bra! Har ni tagit fram material till utställningen?

Tänk gärna lite på hur man kan ställa ut och presentera era skapelser. Det finns för detta syfte (se fotot nedan):

- 4 träskärmar (180 x 80 cm) med plats för text och bild
 - Några små hyllplan som kan monteras på olika platser på skärmarna
 - 5-6 runda podier (ca 40 cm i diameter) i olika höjd
 - Skärm för korta bildspel eller filmer (max ca 2 min., ej ljud)
- Glöm inte att skriva era namn!

Foto: Wenxuan Zhang

Utställningen "Trä äger" är producerad inom ett samarbete mellan Västarvet, Hjo kommun och Kultur i Väst och har finansierats av bl.a. Länsstyrelsen i Västra Götaland och Västra Götalandsregionens kulturnämnd.